

Науковий студентський гурток на кафедрі хірургії як форма наукової діяльності студентів

S. M. VASYLYUK, A. H. SHEVCHUK, B. M. FEDORCHENKO, I. V. BITSKA, V. I. HUDYVOK

SHEI "Ivano- Frankivsk National Medical University"

SCIENTIFIC STUDENT GROUP AT THE DEPARTMENT OF SURGERY AS A FORM OF SCIENTIFIC ACTIVITY OF STUDENTS

Залучення студентів до науково-дослідної роботи в студентському науковому гуртку (СНГ) є одним із чинників інтенсифікації інтеграційного навчання, оскільки сприяє формуванню у них творчих здібностей, отриманню нової інформації, яка в сучасному стані науки примушує постійно оновлювати знання [1, 2]. Науково-дослідна робота полягає в пошуковій діяльності, що виражається насамперед у самостійному творчому дослідженні. Така діяльність спрямована на пояснення явищ і процесів, установлення їх зв'язків і відношень, теоретичне й експериментальне обґрунтування фактів, виявлення закономірностей за допомогою наукових методів пізнання. Внаслідок пошукової діяльності суб'єктивний характер "відкриттів" студентів може набувати певної об'єктивної значущості та новизни. Завдання науково-дослідної роботи студентів полягає у розвитку умінь пошукової, дослідницької діяльності, творчого розв'язання наукових завдань, а також у формуванні вмінь застосування методів наукових досліджень на практиці. Завдяки участі у науковій роботі студент розвиває навички роботи з різноманітними інформаційними джерелами.

Першочерговим завданням навчального процесу є формування у студентів – майбутніх лікарів – лікарського мислення: вміння розмовляти з пацієнтом, встановити всі види діагнозів, трактувати дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Формування лікарського мислення – це кінцеве завдання клінічної дисципліни. Одним із засобів формування студентів як фахівців є їх участь в СНГ кафедри, яка дозволяє повніше розкрити їм свій інтелектуальний та творчий потенціал. Поряд із набуттям нових теоретичних знань та практичних навичок студент може себе проявити і як особистість [3, 4].

Проведення засідання СНГ на кафедрі хірургії № 1 за традицією містить в собі теоретичну та практичну частини. Тематика теоретичної частини залежить від напрямків наукової роботи студентів, які визначаються на першому організаційному засіданні СНГ. Відповідно, на кожному засіданні гуртка, яке триває в середньому від 3 до 3,5 год, студенти виступають з оглядом літератури по конкретному захворюванню, вивчають структуру захворюваності, частоту розповсюдження в Україні й світі, а також наукові здобутки в даній сфері, новітні методики діагностики, лікування, профілактики. Організовується диспут з даних питань, який скеровується на виявлення проблемних ситуацій в певній патології.

Практична частина СНГ включає як роботу з хворими в приймальному і хірургічному відділенні, так і в операційній та в перев'язочній. Робота в приймальному відділенні з хворими дає можливість студенту-гуртківцю прослідкувати ведення хворого з моменту доставки швидкою допомогою до госпіталізації в стаціонар і надання невідкладної медичної допомоги як на етапі приймального відділення, так і в хірургічному стаціонарі. Це дає можливість студентам спілкуватися з пацієнтом біля ліжка хворого, проводити збір анамнезу, здійснювати об'єктивне та суб'єктивне дослідження, правильно формулювати деонтологічні запитання до пацієнта. Студенти мають можливість брати активну участь в підготовці ургентного хворого до операції: підготовка операційного поля, постановка назогастрального зонда, різних видів клізм, проведення внутрішньовенних та внутрішньом'язових ін'єкцій. Під час операції студенти мають можливість бути присутніми в операційній, спостерігати за роботою хірурга й асистентів, анестезіологічної служби, операційної мед-

сестри і, як правило, асистувати на операції другим чи третім асистентом.

Впродовж навчального року на кафедрі хірургії № 1 проводиться 9–10 засідань СНГ, що складає 25–30 навчальних годин. Крім цього, проводячи клініко-інструментальні обстеження хворих, статистичну обробку отриманих даних, ретроспективний аналіз історій хвороб і протоколів операцій та опрацьовуючи літературні джерела в бібліотеках чи інтернет-мережах, готуючи мультимедійну доповідь-презентацію чи стендову доповідь-презентацію, студент-науковець ще додатково використовує 70–80 год позаурочного часу на фахове оволодіння спеціальністю.

СНГ на кафедрі хірургії № 1 здійснив вагомий внесок у формування та встановлення першої та подальшої плеяди хірургів і вчених Прикарпаття. Активними гуртківцями й лауреатами всесоюзних студентських наукових конференцій в свій час були: проф. М. Д. Василюк, М. Ю. Атаманюк, М. Селезінка, В. І. Мамчич, В. М. Копчак. Через СНГ кафедри пройшли засновники курсів і кафедр: доц. М. І. Ковалишин, Ю. М. Ясельський.

У СНГ свій шлях в науковій діяльності і в хірургії почали також: головний хірург області В. І. Пилипчук, завідувач хірургічного відділення І. М. Збирак, С. О. Строев, який сьогодні працює хірургом в Республіці Ангола, О. М. Копчак – завідувач малоінвазивної хірургії, В. М. Копчак – завідувач відділення хірургії підшлункової залози в інституті хірургії і трансплантології ім. О. О. Шалімова, В. М. Федорченко – доцент, проректор з лікувальної роботи ІФДМУ, Б. П. Горбачевський – завідувач хірургічного відділення, Р. І. Василів – торакальний хірург, О. Л. Беркій – завідувач хірургічного відділення, Р. В. Геренович – торакальний хірург, С. М. Василюк – професор, завідувач кафедри хірургії № 1, канд. мед. наук, доцент В. І. Гудивок, канд. мед. наук, доцент І. В. Біцька, канд. мед. наук, доцент В. С. Осадець, канд. мед. наук, доцент В. М. Галюк.

Щорічно в роботі СНГ беруть участь 10–12 студентів IV, V, VI курсів, які проводять науково-дослідну роботу з проблем діагностики та лікування хірургічних захворювань, з них 2–3 виступають

з доповідями на науково-практичних конференціях студентів та молодих вчених. Дані отриманих досліджень гуртківці оформляють у вигляді тез або статей з публікацією у збірниках та журналах.

Керівниками СНГ на кафедрі хірургії № 1 були: доцент С. Я. Сулима, доцент М. І. Гладун, заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор М. Д. Василюк, заслужений лікар України, кандидат медичних наук, доцент А. Г. Шевчук, кандидат медичних наук, доцент, проректор В. М. Федорченко, кандидат медичних наук, доцент В. І. Гудивок, кандидат медичних наук, доцент І. В. Біцька.

Науковими напрямками в роботі СНГ були: моделювання експериментального гострого панкреатиту в щурів, трансплантація клітин підшлункової залози новонародженого поросяти хворим на цукровий діабет, методика внутрішньоартеріальної терапії у хворих із синдромом діабетичної стопи, діагностика та хірургічне лікування патології магістральних вен нижніх кінцівок і таза, атеросклеротичної оклюзії черевної аорти та її термінальних гілок, патології панкреатобіліарної зони, покращення ефективності лікування хворих на спайкову хворобу очеревини, гострий апендицит, післяопераційну вентральну грижу.

Висновки. 1. Участь студентів у роботі СНГ і виконання ними науково-дослідної роботи з представленням результатів її у вигляді аналізу статистично оброблених клініко-інструментальних даних досліджень у доповідях на різного рівня студентських та молодих вчених наукових конференціях і симпозиумах з можливістю активної участі в обговоренні та дискусіях сприяє розширенню як загального світогляду, так і поглибленню теоретичної підготовки лікаря-професіонала.

2. Залучення гуртківців до виконання клініко-мануальних, лабораторно-інструментальних методів обстеження тематичних хворих із проведенням статистично обробленого аналізу отриманих результатів не тільки оптимізує процес навчання, а й додає в нього творчий компонент та мотивацію до навчання і проведення дослідницької роботи протягом життя.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Будапештсько-Віденська Декларація про створення Європейського простору вищої освіти. – 12 березня 2010 р.
2. Булах І. С. Проблеми оцінювання знань студентів у контексті вимог Болонської декларації / І. С. Булах, М. Р. Мруга : матеріали Всеукраїнської наукової навчально-методичної конференції “Нові напрямки впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ Украї-

ни” м. Тернопіль, 11–12.05.2011. – Тернопіль : ТДМУ, 2011.
3. З досвіду впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Івано-Франківському національному медичному університеті / М. М. Рожко, Г. М. Ерстенюк, В. В. Капечук, М. О. Іванців // Медична освіта. – 2012. – № 2. – С. 69–71.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.

Отримано 11.07.14